

Posiedzenie Rady NCN 11-12 grudnia 2024 r.Miejsce posiedzenia:

Narodowe Centrum Nauki
Kraków, ul. Twardowskiego 16

W dniach 11-12 grudnia 2024 r. odbyło się kolejne posiedzenie Rady Narodowego Centrum Nauki (NCN). W pierwszym dniu spotkania Rada pracowała w ramach Komisji Odwoławczej, Komisji ds. regulaminów i procedur, Komisji ds. oceny efektów działalności NCN, Komisji ds. współpracy międzynarodowej oraz Komisji głównych Rady NCN: Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce (HS), Nauk Ścisłych i Technicznych (ST) oraz Nauk o Życiu (NZ). Posiedzenie plenarne Rady NCN odbyło się następnego dnia, 12 grudnia br. Było to ostatnie posiedzenie Rady NCN kadencji 2022-2024.

Rada NCN [uchwałą nr 119/2024](#) (19 głosów „za”) zatwierdziła Plan działalności NCN na rok 2025. Bardzo dobrze przyjęto plany Centrum do realizacji w 2025 r. – piętnastego już roku działalności agencji. W związku z tym, że NCN odniosło w 2024 r. liczne sukcesy w pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych, które łącznie w ciągu ostatnich miesięcy wzrosły o 750 mln zł, zwiększona wysokość dotacji celowej Centrum pozwoli na realizację zadań związanych z konkursami grantowymi w 2025 i w kolejnych latach. Priorytetem NCN na nadchodzący rok jest efektywne rozdysponowanie dodatkowych środków w celu maksymalnego wsparcia rozwoju polskiej nauki. NCN będzie kontynuować swoje działania w zakresie wspierania młodych naukowców oraz budowania nowych zespołów badawczych, współpracy z prestiżowymi instytucjami tj. Towarzystwo Maxa Plancka (Niemcy) czy z National Science Foundation (USA), koordynacji Partnerstw Europejskich, QuantERA, CHANSE i STR, a także zwiększania umiędzynarodowienia projektów badawczych prowadzonych w polskich instytucjach naukowych. Rada zwróciła uwagę na wspieranie przez NCN działań związanych z wytyczaniem standardów jakości badań naukowych w Polsce, wzmacnianiem marki polskiej nauki na arenie międzynarodowej, a także kształtowaniem współpracy z czołowymi instytucjami naukowymi w kraju i za granicą.

W trakcie obrad, Rada NCN nawiązała do przyjętej [uchwały nr 116/2024](#) z dnia 29 listopada 2024 r. dotyczącej polityki otwartego dostępu do publikacji, w której rekomenduje Dyrektorowi NCN nieprzedłużenie udziału NCN w konsorcjum cOAlition S, wskazując jednocześnie na kluczową wartość, jaką dla naukowców jest wolność wyboru miejsca publikacji. Rada podkreśliła, że ograniczenia finansowe NCN uniemożliwiają finansowanie publikacji w najlepszych czasopismach w otwartym dostępie, a aktualne regulacje nie sprzyjają swobodnej realizacji polityki otwartego dostępu. Dyrektor NCN poinformował, że cOAlition S planuje zakończyć swoje działania do końca 2025 roku, a w kolejnym roku współpraca będzie kontynuowana bez nowej umowy. Podkreślił, że priorytetem NCN jest wdrażanie zasad Planu S w sposób najlepiej służący naukowcom i rozwojowi nauki w Polsce. Dyrektor NCN zwrócił się do Rady z prośbą o przedstawienie szczegółowego uzasadnienia rekomendacji zawartych w uchwale nr 116/2024, podkreślając znaczenie jasnej i spójnej komunikacji zewnętrznej NCN w tej sprawie. Członkowie Rady wskazali, że argumenty uzasadniające uchwałę są zawarte w protokołach posiedzeń i odzwierciedlają szerokie poparcie środowiska naukowego. Ostatecznie, 14 grudnia 2024 r. Rada NCN przyjęła [uchwałę nr 130/2024](#) (14 głosów „za”, 1 głos „przeciw”, 2 głosy „wstrzymujące”), w której wskazuje na zasadnicze

motywy uzasadniające podjęcie [uchwały nr 116/2024](#) z dnia 29 listopada 2024 r. Rada podkreśla, że decyzja o nieprzedłużaniu udziału w konsorcjum cOAlition S oraz zniesieniu obowiązku podporządkowania się wymogom Planu S w procesie rozliczania projektów nie stanowi krytyki idei otwartego dostępu do wyników badań. Decyzja ta ma na celu zastąpienie obowiązku stosowania wymogów Planu S rekomendacją publikowania w otwartym dostępie, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych dziedzin nauki. Rada wspiera i będzie wspierać publikowanie w otwartym dostępie w sposób elastyczny i dostosowany do realiów polskiej nauki, dbając o interesy środowiska i rozwój nauki w Polsce.

W dalszej części obrad Rada [uchwałą nr 121/2024](#) (18 głosów „za”, 1 głos „przeciw”) przyjęła również zalecenia dotyczące upowszechnienia wyników badań finansowanych przez NCN wyrażając swoje stanowisko związane z publikowaniem w tzw. czasopismach drapieżnych. Rada NCN uważa, że publikowanie w czasopismach drapieżnych jest szkodliwe dla wizerunku NCN i nauki w Polsce, ze względu na brak rzetelnego procesu recenzji oraz wysokie koszty publikowania bez gwarancji jakości. Zdaniem Rady wnioskodawcy powinni być jasno informowani, że publikowanie w czasopismach drapieżnych oraz udział w konferencjach o podobnym charakterze mogą być nieuwzględniane przy ocenie osiągnięć kierownika projektu, a koszty z tym związane mogą zostać uznane za niekwalifikowane w przypadku uznania przez Zespół Ekspertów, że wyniki te nie zostały poddane rzetelnej ewaluacji w wydawnictwie o zasięgu międzynarodowym.

Rada NCN ustaliła wysokość środków finansowych na projekty badawcze w konkursie SONATINA 9, planowanym do ogłoszenia przez NCN 16 grudnia 2024 r. przyjmując w tej sprawie [uchwałę nr 128/2024](#) (18 głosów „za”). Decyzją Rady, na realizację projektów badawczych przez młodych badaczy będących do 3 lat po doktoracie w tegorocznej edycji konkursu SONATINA zostanie przekazanych łącznie 40 mln zł. Rada ustaliła również wysokość środków finansowych przeznaczonych na projekty badawcze planowane do realizacji przez polskie zespoły naukowe w ramach międzynarodowego konkursu JPND Call 2025, przeprowadzanego przez sieć JPND (EU Joint Programme Neurodegenerative Disease Research) wspierającą badania naukowe nad chorobami neurodegeneracyjnymi. [Uchwałą nr 127/2024](#) (18 głosów „za”) przeznaczyła na realizację polskich projektów badawczych w tym konkursie kwotę w wysokości 1 mln Euro. Decyzją podjętą [uchwałą nr 129/2024](#) (18 głosów „za”) Rada zwiększyła o 14,1 mln zł wysokość środków finansowych przeznaczonych na projekty badawcze w konkursie WEAVE-UNISONO w naborze prowadzonym do końca 2024 r. Oznacza to, że na finansowanie projektów badawczych planowanych do realizacji przez polskie zespoły naukowe w tegorocznej edycji konkursu WEAVE-UNISONO zostanie przeznaczonych łącznie 30,1 mln zł. Na podstawie [uchwały nr 126/2024](#) (19 głosów „za”) wyrażano również zgodę na zawarcie przez Dyrektora NCN aneksu do umowy o realizację i finansowanie dwustronnej inicjatywy predefiniowanej Science & Society: bilateral initiative in social sciences, arts and humanities, finansowanej w ramach funduszy norweskich i funduszy EOG. Całkowita kwota finansowania bilateralnej inicjatywy Science & Society wyniesie 1 003 000 Euro.

Przyjmując sprawozdanie z przebiegu konkursu na stanowiska Koordynatorów Dyscyplin NCN, przedstawione przez Komisję Rady ds. konkursów na Koordynatorów Dyscyplin, Rada [uchwałą nr 122/2024](#) (19 głosów „za”) wybrała dr Gretę Klejborowską oraz dr inż. Barbarę Górską na stanowiska Koordynatorów Dyscyplin Nauk o Życiu. Rada [uchwałą nr 124/2024](#) i [uchwałą nr 125/2024](#) wybrała również Zespoły Ekspertów do spraw rozliczania środków finansowych przyznanych na badania w ramach grantów NCN, które będą pracować w 2025 roku. Oceniono także raporty końcowe z realizacji projektów badawczych

w grupie nauk o życiu i nauk ścisłych i technicznych przyjmując w tej sprawie [uchwałę nr 123/2024](#) (13 głosów „za”).

Ostatnie posiedzenia Rady było także okazją do podsumowań. Przedstawiono zestaw zagadnień i rekomendacji, które będą kluczowe dla Rady NCN w pracy w nadchodzącej kadencji. Dyskusje dotyczyły zarówno organizacji konkursów grantowych, jak i kwestii związanych z wizerunkiem oraz funkcjonowaniem agencji. Komisja ds. regulaminów i procedur zaprezentowała rekomendacje dotyczące udoskonalenia uzasadnień końcowych wniosków ocenianych w konkursach NCN, które mają na celu zwiększenie transparentności procesu oceny oraz wsparcie wnioskodawców w lepszym rozumieniu decyzji związanych z przyznaniem bądź odnową przyznania finansowania. Podsumowano również działania i rekomendacje dotyczące przestrzegania zasad unikania konfliktu interesów przez członków Rady, Dyrekcję, Koordynatorów Dyscyplin oraz pracowników Biura NCN. Podjęto również kroki zmierzające do dalszego zaostrzenia regulacji w tej sprawie, aby zapewnić najwyższe standardy etyczne i dbałość o wizerunek instytucji. Podkreślono wagę transparentności i unikania sytuacji wizerunkowo niebezpiecznych, takich jak publikacje pracowników NCN zawierające podziękowania za finansowanie projektów przez NCN. Rada NCN jednogłośnie przyjęła [uchwałę nr 120/2024](#) (19 głosów „za”), rekomendując Dyrektorowi NCN zmiany w wewnętrznej polityce równego traktowania oraz przeciwdziałania dyskryminacji, mobbingowi i korupcji w NCN.

Na zakończenie Rada NCN zapoznała się z wynikami konkursów OPUS 27 i PRELUDIUM 23, ogłoszonych przez NCN 15 marca 2024 r., a także z przebiegiem konkursu MINIATURA 8 na działanie naukowe, w naborze prowadzonym w 2024 r. Zapoznano się również z wynikami międzynarodowego konkursu na projekty badawcze CHIST-ERA Call 2023 przeprowadzonego przez sieć CHIST-ERA wspierającą badania naukowe w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych, w którym na finansowanie mogą liczyć 2 projekty z udziałem polskich zespołów badawczych, a także z wynikami międzynarodowego konkursu na projekty badawcze JPIAMR-ACTION Call 2024 (IMPACT), przeprowadzonego przez sieć JPIAMR wspierającą badania naukowe w zakresie antybiotykoodporności, w którym finansowanie otrzymały 3 projekty po stronie polskiej.

Prof. dr hab. n. med. Anetta Undas
Przewodnicząca Rady
Narodowego Centrum Nauki
/– podpisano cyfrowo/